

с.Мелница-битка при Версеникия

Снимка: кап. I ранг о.р. Цветан Жеков

1968 г. Бтезно Чехословакия-лагерът

Снимка: полк.о.р. Янчо Янев

Чехословакия 1968 - война по учебник и без жертви-граждани

Интервю с кап. I ранг о.р. Цветан Жеков за похода до с.Мелница във връзка с 1200 г. от битката на хан Крум при Версеникия
Интервю с полк.о.р. Янчо Янев във връзка с 45-годишнината от Чехословашките събития от него като участник

**Ярослав Коюмджиев –
 областен секретар на СОСЗР
 Бургаска област**

С кап. I ранг о.р. Цветан Жеков и приятелите ми от морски клуб „Мор“

което бе припомнен подвигът на героите. Прочетени бяха поздравителните адреси към жителите на селото, а кап. III ранг о.р. Костов прочувствено рецитира стихотворението “Сине мой, надежда моя си ти”. Подвигът на

някои упорито искат да ни го “набият в главите”.

А сега да се върнем 45 години назад и си спомним войната (така наречените Чехословашки събития и операция „Дунав”). Но не за

10 000 от Унгария и 5 000 човека от България. На 20 август в 22 часа и 15 минути била дадена заповед „Вълтава-666: Напред!”. За 36 часа те завзели държава в центъра на Европа и под носа на американците (ще отбележа, че тогава чехословашката армия наброявала почти 200 000 човека). Ето какво си спомня участникът в събитията полк.о.р. Янчо Янев:

„12 мотострелкови полк в Елхово беше един от най-добрите в българската армия. Той беше определен да проведе показно занятие през 1968 година през месец септември на групата, която прави повести на министъра на отбраната. На 9-10 юни 3-ти мотострелкови батальон, в който аз бях командир на 7-ма диверсионно-разузнавателна рота, беше изпратен на резервната pista на самолетите от летище Безмер да се направят 30 скривалища за укритие на самолетите. Започнахме сериозна работа всички. Офицерите и сержантите под мое ръководство през лятното горещо време работеха за изграждане на буксата – скривалището на само-

седател се среща често. Ето какво разказа той за проведения наскоро поход:

„На 8.09.2013г. проведохме похода до земите, където преди 1200 г. българите под командването на хан Крум са провели забележителна победна военна битка за правото ни да се утвърдим на тези земи и благодарение на героизма през вековете на знайни и незнайни герои да устоим и до сега. Хладната сутрин и възрастта не ни позволи да си направим обща снимка преди тръгването от Бургас. Пристигайки в с.Мелница, бяхме посрещнати от кмета и братовчедата на родения в селото преди 81г. кап. III ранг о.р. Коста Николов Костов. На площада пред паметника на загиналите във войните се проведе тържество, на

кап. Янев-1968 г. Бтезно Чехословакия

и цветя в знак на признателност.

Съгласно предварителния план разгледахме църквата „Свети мъченик Георги“ (в реставрация) и килийното училище към нея. По-късно участвахме в събора по повод храмовия празник на манастира „Рождество Пресвято Богородично“ изненадани от необичайно многолюдното присъствие на хора, свързани с този край в центъра на Дервентските възвишения. А каква вода тече и в храма на чудодейното аязмо и по - нагоре в прекрасната местност има да разказваме на деца и внуци в това знойно и горещо лято. Който пожела и имаше все още сили, се изкачи до пещерата „Дрънчи дупка“, за да се убеди, че тя наистина дрънчи.

Далечните сенки на крепостта ни напомниха и за славната битка на хан Крум. Малко странно, но не и изненадващо, разбрахме, че само ние сме тези, които питат и разпитват за тази 1200-годишнина. На хижа „Дрънчи дупка“ си организирахме и традиционния празничен обяд. В изказванията прозвуча удовлетворението, че въпреки разните гласове в публичното пространство тук сме заедно 45 представители на Съюза на ветераните от войните на България, Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва в лицето на Морски клуб „Маяк“ - Бургас, Съюза на пенсионерите от пристанище Бургас и техните асоциирани членове. Пяхме и любимите си странджански и стари военно-патриотични песни. На връщане се срещнахме и с лечителката - дарителка на манастира.

Завръщайки се в Бургас, благодарим на всички, които по един или друг начин ни помогнаха, за да осъществим едно вълнуващо емоционално преживяване с надеждата, че с този безкрайно малък и скромнен епизод в нашата общественополезна дейност сме допринесли България все още да я има.

И докато има такива чествания в многобройните наши села с буквално по 200 - 300 жители, България не отива в небитието, както

хиляди жертви сред мирното население, които водят САЩ постоянно, раздавайки „своята демокрация“. Ще говорим за истинските демократи и пазители на човешкия живот сред мирното население през 1968 г.

През 1968 г. либералните реформи в Чехословакия, получили името „Прахка пролет“, се движели с бурни темпове. Именно така, по американския сценарий, винаги е започвала и започва подготовката за държавен преврат по „мирен“ път. Смяната на властта от разярените митингуващи маси днес е широко известна като „цветна революция“. През 1993 година (преди 20 години) Чехословкия се разпадна и официално бяха провъзгласени Чешка и Словашка републики.

На разширено заседание на Политбюро на ЦК на КПСС на 16 август 1968 г. е прието решение за въвеждане на войски в Чехословакия (както и по-рано в Унгария през 1956 г.). Събирайки същия ден целия ръководен състав на въоръжените сили, министърът на отбраната тогава маршалът на Съветския съюз А.Гречко заявил: „Прието е решение за въвеждане на войски от страните от Варшавския договор в Чехословакия. Това решение ще бъде осъществено дори и ако се наложи да започнем трета световна война.“

Бойната тревога обявили на 20 август в 23 часа 1968 година. По затворен канал за връзка на командирите било наредено да отворят по 1 от 5 дадени им по-рано пакета, а останалите да изгорят. В пакетите била заповедта за започване на операция „Дунав“, а при продължаване на бойните действия „Дунав-Канал“ и „Дунав-Канал-Глобус“. Целта на операцията била проста - контрареволуционерите, които се взели насилствено властта в Чехословакия и отворили границата с Германия да бъдат свалени и да се изпревари влизането на войски на НАТО, което било запланувано на 21 август 1968 г.

полк. о.р. Янчо Янев

Започвайки от юли 1968 г. в Регенсбург, Германия, работел „Щаб на ударната група“, в чието разпореждане били отдадени 300 сътрудници на разузнавателните служби и политически съветници от НАТО. Три пъти на ден в главния щаб на НАТО постъпвали сведения за Чехословакия, които били събирани от „щаба на ударната група“. В страната през това време се намирили и около 200 специалисти от армиите на НАТО и повече от 300 сътрудници на шпионските централи от цял свят. В ЦРУ и Пентагона смятали, че такова количество „специалисти“ ще може да обезпечи ръководството на 75 000 въстаници. По данни на държавния департамент на САЩ количеството на американските граждани в Чехословакия, които до 1968 г. били 1500 души, се увеличило рязко и станали 3 000 човека. През първата половина на 1968 г. границата са преминали и почти 368 000 немски туристи.

На унгарска територия освен Южния фронт е била разгърната и оперативната група „Балатон“, в чийто състав влизали 2 съветски дивизии, а също така и български и унгарски подразделения. Общо в операция „Дунав“ били задействани около 500 000 военнослужещи, от които в състава на I ешелон от 240 000 души влизали : 170 000 от СССР, 40 000 от Полша, 15 000 от ГДР,

На 19 юли пристигна една група от един генерал и трима полковници и казва: „Тревога!“ Вдигнаха батальона по тревога и ние се изнесохме в полка за постоянна дислокация в град Елхово. Щяхме да заминаваме за „Ново село“. В полка в Елхово също беше вдигната тревога и всеки си взимаше нещата все едно, че отиваме на война. Оттам целият полк се изнесе до село Кирилово, което е близо до Бояново, Елховско и започнаха специални проверки за оборудването ни с всичко необходимо за водене на бойни действия. На сутринта полкът в колона започна да се изнася в посока Ново село. Преди Ново село ни спряха на една жп гара и ни казаха „да останем тук, а когато трябва полкът да се изнася за показното учение, те ще ни кажат и ще се изнесем. За да се направи такава показно бойно учение трябва тренировки, защото се показва пред елита на българската армия. Там на място оборудвахме лагера, дори си направихме и градинките в него. В същото време началник щаба на полка подполковник Киров ме видя и нареди: „Вие застъпвате дежурен по лагер!“. След половин час пристигна групата, която ни вдигна по тревога. Командирът на полка полк. Александър Генчев каза : „Капитан Янев! Свири тревога!“ Тръбата засвири, вдигнахме се по тревога към 19 часа вечерта.

И от там започнахме да се изнасяме, но не към Ново село. Всеки батальон се водеше по различно направление към морския бряг. Към Бургас. Изнесохме се до село Росен, Бургаско. Разположиха ни в гората и наредиха, че тук ще е лагеята. В същото време получихме някаква информация, че се отлага предишното учение, а тук ще се проведе друго. Към 13 часа на следващия ден получихме съобщение, че един от батальоните е натоварен на баржа и заминал за Одеса...”

Продължение в следващия брой.